

राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील लिपिक संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना 'दुय्यम निरीक्षक' (गट-क) पदावर नामनिर्देशनाने नियुक्तीसाठी व विभागीय मर्यादित स्पर्धा परीक्षेद्वारा नियुक्तीसाठी स्पर्धा परीक्षेचे स्वरूप व अभ्यासक्रम.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्र.एमआयएस २००९/ प्र.क्र.२६५/इएक्ससी-४

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२. दिनांक : १७ डिसेंबर, २००९.

वाचा: १.शासन अधिसूचना,गृह विभाग क्र.इएसटी २००४/प्र.क्र.९/इएक्ससी-४ दि.१७/७/२००९.

२.आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्र.इएसटी ११२००४/६/२-क दि.८/७/२००९.

शासननिर्णय :- राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील 'दुय्यम निरीक्षक'गट-क या पदाचे सेवाप्रवेश संदर्भ

क्र.१ येथील शासन अधिसूचनेन्वये अधिसूचित करण्यात आले आहे.प्रस्तुत सेवाप्रवेशनियमातील नियम ४

नुसार दुय्यम निरीक्षक पदावर खोदोन्नतीने,मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षेच्या आधार निवडीने आणि

नामनिर्देशनाने कसवयाची नियुक्ती २५.२५.५० या प्रमाणाले करण्यात येईल अशी तरतूद आहे.सदर

पदावर नामनिर्देशनाने कसवयाच्या नियुक्तीसाठी तसेच मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षेच्या आधारे

निवडीसाठी घ्यावयाच्या स्पर्धापरीक्षेचे स्वरूप व अभ्यासक्रमास सोबत जोडण्यात आलेल्या विवरणपत्र

'अ' व 'ब' नुसार शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.बेळखेळी रिकत होणारी पदे विचारात घेऊन दस्तवी

घेण्यात येणाऱ्या परीक्षांचा सविस्तर कार्यक्रम आयुक्त,राज्य उत्पादन शुल्क विभागाकडून जाहीर करण्यात

येईल.सदर पदावरील नियुक्ती, शासनाच्या सर्वसाधारण सेवाविषयक धोरणाच्या व त्यासदृशात वेळोवेळी

निर्गमित करण्यात येणाऱ्या आदेशांच्या अधीन राहून करण्यात येईल.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून

त्याचा संगणक संकेतांक २००९१२१७१४२०४५००१ हा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नवीन,

उप सचिव,महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग.

(स. च. मोडकर)

प्रति,

• आयुक्त,राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य,मुंबई.

• सर्व विभागीय उपआयुक्त,राज्य उत्पादन शुल्क विभाग/सर्व अधीक्षक,राज्य उत्पादन शुल्क विभाग,

• सामान्य प्रशासन विभाग (कार्यासन-१२, कार्यासन-१४अ/संगणक समन्वय शाखा, गृह विभाग.

• निवडनसती (इएक्ससी-४)

(शासन निर्णय, गृह विभाग क्र. इएसटी-२७०९/प्र.क्र.२६५/का.इएक्ससी-४, मंत्रालय, मुंबई-३२,

दिनांक ^{१९} डिसेंबर, २००९ सोबतचे विवरणपत्र-"अ")

"विवरणपत्र-अ"

नामनिर्देशनाने दुय्यम निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क पदावर नियुक्तीसाठी परीक्षा.

आयुक्तांनी किंवा शासनाने नियुक्त केलेल्या राज्यस्तरीय निवडसमितीने किंवा अन्य कोणत्याही शासकीय अभिकरणाने घेतलेल्या स्पर्धा परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे नामनिर्देशनाने नियुक्ती करण्यात येईल.

(१) परिक्षेचे टप्पे-

प्रस्तुत परीक्षा स्त्रालील टप्प्यात एकत्रितरित्या घेण्यात येईल.

(एक) पूर्व परीक्षा- ३०० गुण.

(दोन) मुख्य परीक्षा- ४०० गुण.

(तीन) शारीरिक चाचणी- २०० गुण.

(चार) मुलाखत- ७५ गुण.

१.१ पूर्व परीक्षेकरिता विहित केलेल्या किमान सीमारेषा किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळविणा-या उमेदवारांस मुख्य परीक्षेकरिता प्रवेश देण्यात येईल. मुख्य परीक्षेकरिता उमेदवारांची संख्या मर्यादित करण्याच्या दृष्टीने पूर्व परीक्षा घेण्यात येईल. यामुळे पूर्व परीक्षेचे गुण अंतिम निवडीच्या वेळी विचारात घेतले जाणार नाहीत. तसेच, सदर पूर्व परीक्षा ही चाचणी परीक्षा असल्याने त्याचे गुण उमेदवारांना कळविले जाणार नाहीत. पदसंख्या व त्याकरिता प्राप्त होणा-या अर्जांची संख्या लक्षात घेऊन पूर्व परीक्षा होणे किंवा न होणे याचा निर्णय आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, मुंबई घेऊ शकतात.

१.२ दुय्यम निरीक्षक पदासाठी मुख्य परीक्षेकरिता विहित केलेल्या सीमारेषा किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळविणा-या उमेदवारांना शारीरिक चाचणीसाठी पात्र ठरविण्यात येईल व शारीरिक चाचणीमध्ये किमान १०० गुण मिळविणा-या उमेदवारांना मुलाखतीसाठी पात्र ठरविण्यात येईल.

१.३ जाहिरातीतील तस्तुदीनुसार विहित अटींची पूर्तता करणा-या व मुलाखतीच्या वेळी सर्व मुळ कागदपत्रे सादर करणा-या उमेदवारांची मुलाखत घेण्यात येईल.

(२) अर्हता:-

२.१. प्रस्तुत परीक्षेच्या अंतिम निकालाच्या आधारे शिफारस झालेल्या उमेदवारांची नियुक्ती करण्यापूर्वी त्यांची शारीरिक मोजमापे आयुक्त, रा.उ.शु., मुंबई यांच्यामार्फत सक्षम प्राधिका-याकडून तपासून घेण्यात येतील. वरील प्रमाणे शारीरिक क्षमता न भरल्यास संबंधित उमेदवार अपात्र ठरेल व त्याची शिफारस केली जाणार नाही.

(३) पूर्व परीक्षा:-

३.१. परीक्षा योजना:

- (एक) प्रश्नपत्रिका:- एक
- (दोन) परीक्षेचे स्वरूप:- वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी.
- (तीन) प्रश्नांची संख्या:- १५०
- (चार) एकूण गुण:- ३००
- (पाच) परीक्षेचा कालावधी:- दीड तास
- (सहा) परीक्षेचे मानक (दर्जा):- श लांत
- (सात) परीक्षेचे माध्यम:- मराठी व इंग्रजी.

(४) अभ्यासक्रम

सामान्य क्षमता (विशेष संकेतांक-०१२) या विषयामध्ये खालील घटक/उपघटकांचा समावेश असणार.

- (१) अंकगणित: बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, सरासरी, दशांश अपूर्णांक
- (२) भूगोल (महाराष्ट्राच्या भूगोलाच्या विशेष अभ्यासासह)- पृथ्वी, जगातील विभाग, महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार, पर्जन्यमान, प्रमुख पिके, शहर, नद्या, उद्योगधंदे.
- (३) भारताचा सामान्य इतिहास- सन १८५७ ते १९४७.
- (४) नागरिकशास्त्र आणि अर्थव्यवस्था- भारताच्या घटनेचा प्राथमिक अभ्यास.

(५) पूर्व परीक्षेचा निष्काळ:-

(एक) भरावयाच्या एकूण पदांपैकी प्रत्येक आरक्षित प्रवर्ग/उपप्रवर्गासाठी १२ ते १३ पेट उमेदवार उपलब्ध होतील अशा रितीने गुणांची किमान सीमारेषा (Cut Off Line) निश्चित करण्यात येईल. सदर सीमारेषा सर्व उमेदवारांसाठी एकच किंवा प्रत्येक सामाजिक प्रवर्ग/उपप्रवर्गासाठी तसेच महिला, अपंग, स्त्रेळडू इत्यादींसाठी वेगवेगळी असेल.

(दोन) प्रत्येक प्रवर्ग/उपप्रवर्गासाठी निश्चित केलेल्या सीमारेषा किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळविणा-या उमेदवारांना त्यांनी पूर्व परीक्षेच्या अर्जाबद्धे दिलेल्या माहितीच्या आधारे, ते विहित अटींची पूर्तता करतात असे समजून निव्वळ तात्पुरत्या स्वरूपात मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र समजण्यात येईल.

(तीन) अशा रितीने मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवारांची यादी असयुक्त कार्यालयाच्या सूचना फलकावर प्रसिध्द करण्यात येईल.

(चार) मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवारांचा निकाल जाहीर झाल्याची बातमी राज्यातील प्रमुख वृत्तपत्रांतून प्रसिध्द करण्यात येईल. तसेच मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र ठरलेल्या प्रत्येक उमेदवाराला वैयक्तिकरित्या कळविण्यात येईल.

(पाच) पूर्व परीक्षा ही मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशाकरिता उमेदवारांची संख्या मर्यादित करण्याच्या दृष्टीने घेण्यात येणारी चाळणी परीक्षा असल्याने मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र न ठरलेल्या उमेदवारांच्या उत्तरपत्रिकांची फेरतपासणी केली जात नाही अथवा या संदर्भातील कोणत्याही प्रकारच्या अभिवेदनावर कार्यवाही केली जात नाही.

(सहा) पदसंख्या व आरक्षण शासनाने कळविल्यानुसार राहिल व विज्ञापनेत प्रसिध्द केले जाईल.

(६) मुख्य परीक्षा

६.१. परीक्षेचे टप्पे:-

बुद्धिम निरीक्षक:- लेखी परीक्षा, शारीरिक चाचणी, मुलाखत

(७) परीक्षेस प्रवेश:-

(एक) पूर्व परीक्षेमध्ये अर्हताप्राप्त होणा-या आणि आवश्यक शैक्षणिक अर्हता व अन्य अटींची पूर्तता करणा-या उमेदवारास मुख्य परीक्षेकरिता प्रवेश दिला जाईल.

(दोन) मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवारांना वैयक्तिकरित्या पत्राद्वारे कळविण्यात येईल. त्यावेळी उमेदवाराने पोस्टाच्या कार्यालयातून नव्याने माहितीपुस्तिकेसह अर्ज सरेदी करणे व अर्ज परिपूर्ण भरून आवश्यक कागदपत्रे, परीक्षाशुल्क, छायाचित्र इत्यादीसह विहित केलेल्या कालावधीत पोस्टाच्या कार्यालयात सादर करणे आवश्यक राहील. त्याशिवाय उमेदवारास मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र समजण्यात येणार नाही.

(तीन) पूर्व परीक्षेच्या अर्जांमध्ये नमुद केलेली जातीविषयक वर्गवारी, क्रिमिलेअर तसेच अपंग, स्त्रेळाडू इत्यादी विषयक दाव्यामध्ये फेरबदल करता येणार नाही.

(चार) पूर्व परीक्षेचा अर्ज करताना जातीचे, क्रिमिलेअर अथवा अपंगत्वाचे प्रमाणपत्र उपलब्ध नसल्याने केवळ अरास्त्रीव पदासाठी अर्ज केलेल्या उमेदवाराने मुख्य परीक्षेच्या वेळी आरक्षित पदासाठी दावा केल्यास तो कोणत्याही परिस्थितीत स्विकारला जाणार नाही. तसेच वर्गवारीचा दावा बदलत आहे ही उमेदवाराची सबब मान्य केली जाणार नाही.

(पाच) पूर्व परीक्षेच्या अर्जातील व मुख्य परीक्षेच्या अर्जातील कोणत्याही माहितीमध्ये तफावत आढळून आल्यास अशा उमेदवारांची उमेदवारी कोणत्याही टप्प्यावर रद्द करण्यात येईल.

(८) परीक्षा योजना

(एक) प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप:- वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी

(दोन) एकूण गुण: ४००

(तीन) प्रश्नपत्रिकांची संख्या:- दोन, प्रत्येक प्रश्नपत्रिकेचा तपशिल खालील प्रमाणे.

पेपर क्रमांक व संकेतांक	विषय	गुण	दर्जा	माध्यम	वेळ
१ (संकेतांक ०६)	मराठी व	१३०	मराठी-बारावी	मराठी	दोन तास
	इंग्रजी	७०	इंग्रजी पदवी	इंग्रजी	
२ (संकेतांक ०५)	सामान्य ज्ञान व	१३०	पदवी	इंग्रजी व मराठी	दोन तास
	बुद्धीमापन	७०			

(९) अभ्यासक्रम

(एक) पेपर क्रमांक १- इंग्रजी व मराठी- सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग, तसेच उता-यांवरील प्रश्नांची उत्तरे.

(दोन) पेपर क्रमांक २- सामान्य ज्ञान व बुद्धीमापन- या विषयामध्ये स्त्रालील घटक/उपघटकांचा समावेश असेल:-

(अ) सामान्य ज्ञान-

(१) कला शास्त्रा- आधुनिक भारताचा इतिहास, भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा भूगोल, ग्राम प्रशासन.

(२) विज्ञान शास्त्रा- प्राथमिक सांख्यिकी आधारसामग्रीचे पृथक्करण, जागतिक तसेच भारतातील वैज्ञानिक व अभियांत्रिकी प्रगती, वैज्ञानिक प्रगतीमुळे शहरी तसेच ग्रामीण जीवनावर झालेला परिणाम.

(३) वाणिज्य व अर्थशास्त्र शास्त्रा-

(३.१) भारतीय अर्थव्यवस्था- राष्ट्रीय उत्पन्न, शेती, उद्योग, परकीय व्यापार, बँकींग, लोकसंख्या, दारिद्र्य व बेरोजगारी, मुद्रा आणि राजकोषीय नीती इत्यादी.

(३.२) पंचवार्षिक योजना- भारताच्या विशेषतः महाराष्ट्राच्या.

(३.३) शासकीय अर्थव्यवस्था- अर्थसंकल्प, लेखा, लेखापरीक्षण, इत्यादी.

(४) कृषि शास्त्रा: जमिनीचा वापर, प्रमुख पिके, जलसिंचन, पशुसंवर्धन व दुग्धव्यवसाय, फलोत्पादन, वनविकास, मस्यव्यवसाय, कृषि अर्थशास्त्र.

(५) जागतिक तसेच भारतातील चालू घडामोडी- राजकीय, औद्योगिक, आर्थिक, सामाजिक, शैक्षणिक, भौगोलिक, स्त्रगोलशास्त्रीय, सांस्कृतिक, वैज्ञानिक, इत्यादी.

(ब) बुद्धिमापन विषयक प्रश्न- उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करू शकतो याचा अंदाज घेण्याच्या दृष्टीने सदर प्रश्न विचारण्यात येतील.

(१०) परीक्षा केंद्र:

(एक) विज्ञापनेत नमुद केलेल्या ठिकाणी सदर परीक्षा देण्यात येईल.

(दोन) अर्जातील दाव्यानुसार व उपलब्धतेनुसार उपकेंद्रावर पात्र उमेदवारांना प्रवेश देण्यात येईल.

(११) लेखी परीक्षेचा निकाल:-

(एक) दुय्यम निरीक्षक पदासाठी भरावयाच्या एकूण पदांपैकी प्रत्येक आरक्षित प्रवर्ग/उपप्रवर्गासाठी ४ पट उमेदवार शारीरिक चाचणीसाठी उपलब्ध होतील, अशा रितीने गुणांची किमान सीमारेषा (Cut Off Line) निश्चित करण्यात येईल. सदर सीमारेषा सर्व उमेदवारांसाठी एकच किंवा प्रत्येक सामाजिक प्रवर्ग/उपप्रवर्गासाठी तसेच महिला, स्त्रेळडू इत्यादींसाठी वेगवेगळी असेल.

(दोन) प्रत्येक प्रवर्ग/उपप्रवर्गासाठी निश्चित केलेल्या सीमारेषा किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळविणा-या या उमेदवारांना त्यांनी मुख्य परीक्षेच्या अर्जामध्ये दिलेल्या माहितीच्या आधारे, ते विहित अटींची पूर्तता करतात असे समजून निव्वळ तात्पुरत्या स्वरूपात मुलाखतीसाठी पात्र समजण्यात येईल.

(तीन) लेखी परीक्षेचा निकाल जाहीर झाल्याची बातमी राज्यातील प्रमुख वृत्तपत्रांतून प्रसिध्द करण्यात येईल. तसेच शारीरिक चाचणी आणि मुलाखतीसाठी पात्र ठरलेल्या प्रत्येक उमेदवाराला वैयक्तिकरित्या कळविण्यात येईल.

(चार) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती तसेच उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याचे प्रमाणपत्र असलेल्या विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती (ब), विशेष मागास प्रवर्ग, भटक्या जमाती (क), भटक्या जमाती (ड) व इतर मागास वर्ग या प्रवर्गातील उमेदवार तसेच अपंग व महिला उमेदवार लेखी परीक्षेत केवळ त्यांच्यासाठी विहित केलेल्या निम्न सीमारेषेनुसार अर्हताप्राप्त झाल्यास अंतिम शिफारशीच्या वेळी त्यांची उमेदवारी सर्वसाधारण (अमागास) पदासाठी विचारात घेतली जाणार नाही.

(१२) शारीरिक चाचणी- एकूण २०० गुण.

(एक) जे उमेदवार लेखी परीक्षेत निश्चित केलेल्या सीमांकन रेषेएवढे किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळवतील, फक्त अशाच उमेदवारास शारीरिक चाचणीकरिता बोलाविण्यात येईल. अशा उमेदवारांना शारीरिक चाचणीसाठी आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, मुंबई यांनी विहित केलेल्या दिनांकास व ठिकाणी उमेदवाराला स्वस्र्चाने उपस्थित रहावे लागेल.

(दोन) उंची व छाती विषयक मोजमापाच्या अटी पूर्ण करणा-या उमेदवारांचीच शारीरिक चाचणी घेण्यात येईल. सदर चाचणी पुरुष व महिलांसाठी स्वतंत्र असेल.

(तीन) शारीरिक चाचणीचा तपशिल:

पुरुषांसाठी	महिलांसाठी
(१) गोळाफेक वजन ७.२६० कि.ग्रॅ. कमाल गुण ३०	(१) गोळाफेक वजन ४ कि.ग्रॅ. कमाल गुण ४०
(२) पुलअप्स- कमाल गुण ४०	(२) धावणे (२०० मिटर्स) कमाल गुण ८०
(३) लांब उडी- कमाल गुण ३०	(३) चालणे (३ कि.मी.) कमाल गुण ८०
(४) धावणे (८०० मिटर्स) कमाल गुण १००	

(चार) शारीरिक चाचणीच्या वेळी सेवाप्रवेश नियमांतर्गत तरतुदीनुसार उंची व छाती विषयक विहित मोजमापाच्या अटी पूर्ण न करणा-या उमेदवारांची उंची/छाती मापनाविषयी काही तक्रार असल्यास त्यांनी त्याच दिवशी आयुक्त कार्यालयाकडे तक्रार अर्ज सादर करणे आवश्यक आहे. याबाबत योग्य तो विचारविनिमय करून अपात्र उमेदवारांच्या उंची/छातीचे फेरमापन घेण्याकरिता उमेदवारांना स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क कार्यालयाने निश्चित केलेल्या वेळापत्रकानुसार अशा उमेदवारांच्या उंची व छाती विषयक फेरमोजमापनाकरिता दिनांक, वेळ व ठिकाण निश्चित करण्यात येईल. फेरमापनाच्या अनुषंगाने पात्र ठरणा-या उमेदवारांची शारीरिक चाचणी त्याच दिवशी घेण्यात येईल. तसेच शारीरिक चाचणीत पात्र ठरणा-या उमेदवारांना मुलाखतीकरिता स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

(पाच) शारीरिक चाचणीच्या सरावासाठी उमेदवार राज्यातील पोलीस कवायत मैदानांचा उपयोग करू शकतील आणि पोलीस मुख्यालयातील पोलीस उपायुक्तांच्या तसेच पोलीस अधीक्षकांच्या परवानगीने निर्देशकांची मदत घेऊ शकतील.

(सहा) शारीरिक चाचणीमध्ये किमान १०० गुण मिळविणा-या उमेदवारांची मुलाखत निर्धारित केलेल्या दिनांकास व ठिकाणी घेण्यात येईल. त्याकरिता उमेदवारास स्वस्र्चाने उपस्थित रहावे लागेल.

(१३) मुलाखत:-

(एक) शारीरिक चाचणीच्या निकालाच्या आधारे मुलाखतीसाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवारांनाच दुय्यम निरीक्षक पदाच्या मुलाखतीसाठी बोलाविण्यात येईल. दुय्यम निरीक्षक पदासाठी मुलाखत ७५ गुणांची असेल.

(१४) अंतिम निकाल-

लेखी परीक्षा, चाचणी आणि मुलाखतीमध्ये प्राप्त केलेल्या गुणांची एकत्रित बेरीज करून गुणवत्ताक्रमांनुसार यादी तयार करण्यात येईल. सदर गुणवत्ता यादीमधील सनान गुण धारण करणा-या उमेदवारांचा प्राधान्यक्रम (Ranking) शासनाने निश्चित केलेल्या विधानुसार ठरविण्यात येईल.

विवरणपत्र- ब

दुय्यम निरीक्षक मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षा
परीक्षा स्वरूप व अभ्यासक्रम

१) राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील 'दुय्यम निरीक्षक'संवर्गात मर्यादित विभागीय स्पर्धा परीक्षेने भरावयाच्या रिक्त पदांचा आढावा घेऊन पदसंख्या निश्चित करून आयुक्त,राज्य उत्पादन शुल्क,मुंबई यांच्याकडून परिपत्रक निर्गमित करण्यात येईल.परिपत्रकात पुढील बाबींचा समावेश राहील.

अ)पदोन्नतीने भरावयाच्या रिक्त पदांची संख्या (जवान,जवान नि वाहनचालक व लिपिक संवर्गाकरीता उपलब्ध पदसंख्या स्वतंत्रपणे दर्शविण्यात येईल.)

ब)अर्जाचा नमुना,अर्ज करण्याची पध्दत,अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे/दाखले,अर्ज मिळण्याचे ठिकाण,अर्जाची किंमत,परीक्षा शुल्क,अर्ज आयुक्तांकडे सादर करण्याची अंतिम तारीख,परीक्षेचा दिनांक,परीक्षेचे केंद्र,वेळ इ.

२) प्राप्त झालेल्या अर्जांची छाननी करून निवड झालेल्या अर्जदारांना परीक्षेस तात्पुरत्या स्वरूपात प्रवेश दिल्याचे प्रवेशपत्र देण्यात येईल.

३) शारीरिक पात्रता पडताळणीचे ठिकाण,दिवस व वेळ कळविण्यात येईल.

४) अर्जदाराची शारीरिक पात्रता पडताळणी-जिल्हास्तरावर किंवा विभागीय स्तरावर खाली नमूद केलेल्या समितीमार्फत घेण्यात येईल.समितीमध्ये पुढे नमूद केलेल्या अधिकार्यांचा समावेश असेल:-

१) पुरुष उमेदवार भरतीकरीता:-

अ- जिल्हा शल्यचिकीत्सक यांनी नामनिर्देशित केलेले वैद्यकीय अधिकारी

ब -जिल्हाधिकारी यांनी नामनिर्देशित केलेले उप-जिल्हाधिकारी

क- जिल्हा अधीक्षक,राउशु यांनी नामनिर्देशित केलेले उपअधीक्षक किंवा ते उपलब्ध नसल्यास निरीक्षक,राउशु

ड -पोलीस अधीक्षक/पोलीस आयुक्त यांनी नामनिर्देशित केलेले पोलीस उपअधीक्षक व उपलब्ध नसल्यास पोलीस निरीक्षक

इ- जिल्हा क्रिडा अधिकारी

महिला उमेदवारांच्या निवडीसाठी-

अ- जिल्हा शल्यचिकीत्सक यांनी नामनिर्देशित केलेल्या महिला वैद्यकीय अधिकारी

ब-जिल्हाधिकाऱ्यांनी नामनिर्देशित केलेल्या महिला उपजिल्हाधिकारी व जिल्हाधिकारी कार्यालयात महिला उपजिल्हाधिकारी उपलब्ध नसल्यास विभागीय महसूल आयुक्तांकडून महिला उपजिल्हाधिकारी उपलब्ध करून घेण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

क -जिल्हा अधीक्षक,राउशु यांनी नामनिर्देशित केलेल्या महिला उप अधीक्षक,महिला उप अधीक्षक उपलब्ध नसल्यास महिला निरीक्षक,राउशु,संबंधित जिल्ह्यात उपरोक्त संवर्गातील महिला अधिकारी उपलब्ध नसल्यास विभागातील अन्य जिल्ह्यातील निरीक्षक/महिला उपअधीक्षक किंवा महिला अधीक्षक.ज्या जिल्ह्यात महिला अधीक्षक आहेत त्या जिल्ह्यात महिला उपअधीक्षक/निरीक्षक नसल्यास स्वतः सदस्य म्हणून काम करू शकतील.

ड- पोलीस अधीक्षक/पोलीस आयुक्त यांनी नामनिर्देशित केलेले पोलीस उपअधीक्षक व ते उपलब्ध नसल्यास पोलीस निरीक्षक

इ-जिल्हा क्रिडा अधिकारी

५. शारीरिक पात्रता पडताळणीमध्ये पात्र आढळलेल्या उमेदवारांना मर्यादित स्पर्धा परीक्षेत भाग घेण्याची परवानगी देण्यात येईल.

५.१ परीक्षेचे टप्पे:-तीन -१)लेखी परीक्षा २) शारीरिक चाचणी३) मोखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणी

५.२ परीक्षेचे स्वरूप १) लेखी परीक्षा-२०० गुण -लेखी परीक्षेसाठी खाली नमूद करण्यात आल्याप्रमाणे पारंपारिक स्वरूपाच्या २ प्रश्नपत्रिका असतील.प्रश्नपत्रिका २ ही मराठी व इंग्रजी भाषेतून असेल.

विषय	एवढी	वेळ	गुण	माध्यम
प्रश्नपत्रिका क्र.१ मराठी,इंग्रजी व महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम (वर्तणूक व सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) मराठी-५० गुण इंग्रजी-५० गुण सामान्यज्ञान - १०० गुण	शालात परीक्षा	दोन तास	२००	मराठी-मराठी इंग्रजी-इंग्रजी सामान्यज्ञान- इंग्रजी व मराठी
प्रश्नपत्रिका क्र.२	---	तीन तास	१००	मराठी/इंग्रजी

५.३ परीक्षेचा सविस्तर अभ्यासक्रम:-

प्रश्नपत्रिका-१

मराठी, इंग्रजी (गुण १००) प्रत्येकी ५० गुण :- सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, म्हणी व वाक्यप्रचार यांचा अर्थ व उपयोग, तसेच उताऱ्यांवरील प्रश्नांची उत्तरे, निबंधलेखन, कार्यालयीन टिप्पणी व पत्रव्यवहाराची साधी प्रकरणे, शुद्धलेखनाचे नियम व सीक्षित लिखाण आणि इंग्रजीतून मराठी व मराठीतून इंग्रजीचे भाषांतर, महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ व महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१.

सामान्य ज्ञान :- १) आधुनिक भारताचा इतिहास

२) भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा भूगोल

३) भारतीय अर्थव्यवस्था- जागतिकीकरण, उदारीकरण, खाजगीकरण यांच्या विशेष अभ्यासासह

४) घटनादत्त मुलभूत अधिकार व कर्तव्ये (अनुच्छेद १२ ते ३८ व ५१-५५)

५) राज्य धोरणाची निर्देशक तत्वे (संविधानाचे अनुच्छेद ३६ ते ५१)

६) माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५

७) ग्राम प्रशासन, जिल्हा प्रशासन, राज्य प्रशासन, केंद्र प्रशासन:- रचना, संघटन, कार्ये, स्थानिक स्वराज्य संस्था.

८) महाराष्ट्रातील समाजसुधारक व संत

९) भारतीय व जागतिक चालू घडामोडी

१०) नागरिकशास्त्र

५.३

प्रश्नपत्रिका २

100 Marks - Questions will be asked to test the day to day practical knowledge of the working of the major Acts implemented by the department and Rules framed thereunder. the major Acts means

1) The Bombay Prohibition Act, 1949

2) The Medicinal & Toilet Preparations (Excise Duties) Act, 1956.

3) The Narcotic Drugs & Psychotropic Substances Act, 1985

4) The Indian Penal Code - 1860

1. Definitions (Sec. 6 to 52)

2. Punishments (Sec. 53 to 75)

3. General Exceptions (Sec.76 to 106)
4. Abetment (Sec. 107 to 120)
5. Offences by or Relating to Public Servants. (Sec.161 to 171)
6. Contempts of the Lawful Authority of Public Servants (Sec.172 to 190)
7. False Evidence and offences against Public Justice. Sec.191 to 229)
8. Offences Relating to Weights and Measures (Sec. 264 to 267)
9. Offences affecting Human Body (Sec. 299 to 377)
10. Offences against Property Theft (Sec. 378 to 382)

5) Criminal Procedure Code - 1973

1. Definition (Sec.2)
2. Constitution of Criminal Courts and Offices (Sec.6 to 25)
3. Power of Courts (Sec.26 to 35)
4. Arrest of Persons (Sec.41 to 60)
5. Summons Sec.61 to 69)
6. Warrant of Arrest (Sec.70 to 81)
7. Proclamation and Attachment (Sec.82 to 86)
8. Search Warrant (Sec.87 to 105)
9. Information to the Police and their powers to Investigate (Sec.154 to 176)
10. Trial of Summons cases by Magistrate (Sec.251 to 265)
11. Provisions as to accused persons of Unsound Mind.(Sec.328 to 339)
12. Provisions as to Bail and Bond (Sec.436 to 450)
13. Disposal of Property (Sec.451 to 459)
14. Limitation for taking Cognizance of certain offences.(Sec.467 to 473)

6) Indian Evidence Act - 1872

1. Definitions (Sec.3 to 4)
2. The Relevancy of Facts (Sec.5 to 31)
3. Statements by persons who cannot be called as witnesses (Sec.32 to 55)
4. On Proof Sec.56 to 90)
5. The Burden of Proof (Sec.101 to 114)
6. Estoppel (Sec.115 to 117)
7. Witnesses (Sec.118 to 134)

गुन्हा अन्वेषण

१) गुन्हाचा पंचनामा करणे, अटक पंचनामा, जप्ती पंचनामा, आरोपीचे जबाब नोंदविणे, दोषारोप पत्र न्यायालयात दाखल करणे, न्यायालयात आरोपी हजर करणे, जप्त मुद्देमालाचे नमुने प्रयोगशाळांना पाठविणे, जामिन देणे, जप्त मुद्देमालाच्या विल्हेवाटीसाठी न्यायालयाचे आदेश घेणे, समन्स/वॉरंट बजावणे.

२) कार्यालयीन कामकाज पत्र :- टपाल, आवक-जावक, टिप्पणी सादर करणे, कारणे दाखवा नोटीस, अनुज्ञप्ती रद्द करणे/निलंबित करणे, तडजोडीचा दंड आकारणे.

The Bombay Prohibition Act will carry 50 marks & remaining Acts will carry 50 marks.

शारीरिक चाचणी:-

लेखी परीक्षेत अर्हता प्राप्त होणारे उमेदवार शारीरिक चाचणीस पात्र ठरतील.

गुण- १०० शारीरिक चाचणी उत्तीर्ण होण्यासाठी उमेदवाराने किमान ३० गुण मिळविणे आवश्यक राहिल. चाचणी घेण्यासाठी प्रस्तावित ठिकाण/चाचणी घेण्यासाठी गठीत समितीचा तपशिल प्रस्तुत चाचणीसाठी उमेदवारांना पाठविण्यात येणाऱ्या पत्रासोबत पुरविला जाईल.

पुरुषांसाठी शारीरिक चाचणी			महिलांसाठी शारीरिक चाचणी		
अ.क्र.	बाबी	गुण	अ.क्र.	बाबी	गुण
१	गोळाफेक (७.२६० कि.ग्रे.)	१५	१	गोळाफेक (४ कि.ग्रे.)	२०
२	पुलअप्स	२०	२	धावणे (२०० मीटर)	४०
३	लांबउडी	१५	३	चालणे (३ किमी)	४०
४	धावणे (८०० मीटर)	५०	४	एकूण गुण	१००
५	एकूण गुण	१००			

५.४ मौखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणी (५० गुण)

शारीरिक चाचणी उत्तीर्ण होणाऱ्या उमेदवारांची मौखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणी घेण्यात येईल. सदर चाचणी ५० गुणांची असेल. या मौखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणीचा हेतू उमेदवारांची सदर पदावरील नियुक्तीसाठीची योग्यता तपासणी असा असेल. यामध्ये बौद्धिक, सामाजिक, नैतिक गुणवैशिष्ट्यांचा तसेच चिकीत्सक वृत्तीने एखादा विषय ग्रहण करण्याची क्षमता, तर्कसंगत व सुस्पष्ट विचार मांडण्याची क्षमता, समतोल निर्णय घेण्याची क्षमता यांचा समावेश असेल. उमेदवाराला विविध विषयांमध्ये किती रस आहे व त्याने ते विषय सखोलतेने आत्मसात केले आहेत याबरोबरच उमेदवाराला भारतातील व भारताबाहेरील विविध घडामोडींबाबत कितपत आस्था आहे हे सुध्दा जाणून घेण्याचा

प्रयत्न प्रस्तुत चाचणीमध्ये केला जाईल. उमेदवारांचा सर्वसामान्य कल, शारीर्यष्टी व व्यक्तिमत्त्व, चाकोरीबाहेरील जीवनाविषयीची आस्था, नेतृत्वगुण याबाबी देखील चाचणीमध्ये विशेष करून पारखण्यात येतील.

५.५

अंतिम निवड

अ) अंतिम निकाल तयार करताना प्रत्येक उमेदवाराने लेखी परीक्षा, शारीरिक चाचणी, मौखिक व व्यक्तिमत्त्व चाचणी या तिन्ही चाचण्यांमध्ये प्राप्त केलेल्या गुणांची बेरीज करून सदर परीक्षेस बसलेल्या उमेदवारांचा गुणवत्ताक्रम लावण्यात येईल. उपलब्ध पदसंख्या व राखीव जागा (जवान/लिपिक संवर्ग) तसेच मागासप्रवर्गासाठी आरक्षणाच्या अधीन राहून सदर गुणवत्ताक्रमानुसार उपलब्ध पदसंख्येइतक्या उमेदवारांची नियुक्ती करण्यात येईल.

ब) खरी माहिती लपविणे, खोटी माहिती नमूद करणे, कागदपत्रे, प्रमाणपत्रे यामध्ये अनधिकृतपणे खाडाखोड करणे, आयुक्त, राउशु कार्यालयाकडून काढण्यात आलेल्या परिपत्रकात नमूद सूचनांचे पालन न करणे, परीक्षा कक्षातील गैरवर्तन, परीक्षेच्या वळी अनधिकृत कागदपत्रे जवळ बाळगणे, वशिला लावण्याचा प्रयत्न करणे यासारखे कोणतेही गैरप्रकार करणाऱ्या उमेदवारांना गुण कमी करणे, विशिष्ट किंवा सर्व परीक्षांना वा निवडींना अपात्र ठरविणे, काळ्या यादीत समाविष्ट करणे यापैकी प्रकरणपरत्वे योग्य त्या शिक्षा देण्याचे अधिकार विभाग प्रमुखास असतील.

क) पात्र ठरलेल्या प्रत्येक उमेदवाराला संबंधित प्रशिक्षणासाठी प्रवेश अथवा नियुक्ती मिळेलच असे नाही. पात्र उमेदवार सदर प्रशिक्षणासाठी योग्य आहे अशी आयुक्तांची खात्री झाल्याशिवाय तसेच त्यांना या संबंधात आवश्यक तो करार केल्याखेरीज संबंधित प्रशिक्षणास पाठविले जाणार नाही.

ड) आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, मुंबई हे पात्र असलेल्या उमेदवारांना आवश्यक ते प्रशिक्षणासाठी पाठविण्याचे आदेश काढतील.

इ) संबंधित प्रशिक्षणाची अंतिम परीक्षा उत्तीर्ण होऊन प्रशिक्षण पूर्ण केलेल्या उमेदवारांना आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, मुंबई संघरहू विभागीय परीक्षेतील गुणवत्ता क्रमानुसार दुय्यम निरीक्षक या पदावर महाराष्ट्रात कोठेही नियुक्ती देतील. या नियुक्तीस दुय्यम निरीक्षक पदासाठीच्या सेवाप्रवेशनियमानुसार इतर सेवाशर्ती लागू असतील.
